

[Poul Møller.]

og som han må beherske, inden han kan handle. Da dette skal gøres samtidig med, at den amerikanske valgkampagne er ved at starte, er det forståeligt, om den vestlige verden i et stykke tid kommer til at savne USA's inspirerende lederskab, udøvet igennem dets præsident.

Endnu kan vi ikke se, om premierminister-skiftet i Storbritannien vil påvirke den engelske udenrigspolitik. Det er ikke sandsynligt, da den nye førsteminister var udenrigsminister i Macmillans kabinet, og da den nye udenrigsminister var og er en erfaren mand, som blandt andet igennem flere år havde en afgørende indflydelse på frigørelsen af de engelske kolonisamfund, især i Afrika. Men England er så nær et underhusvalg, at man næppe skal vente overraskende initiativer fra den kant — heller ikke i markedspolitikken, hvor trist det end kan være for os. Ydermere har England hænderne fulde med udenrigspolitiske problemer andre steder uden for Europa, på Cypern, i Nordborneo og i Østafrika, så dets muligheder for at påtage sig større europæiske forpligtelser må anses for meget små på denne side af underhusvalget.

I den forbindelse er det værd at fremhæve, at de to store partier i Storbritannien ser forskelligt på fællesmarkedet, og at hr. Wilson, hvis han bliver premierminister — at dømme efter de udtalelser, han har fremsat — vil stille sådanne skærpede krav for britisk deltagelse i det europæiske fællesmarked, at denne mulighed, som Danmark hidtil har bygget sin markedspolitik på, ganske vil forsvinde.

Et og andet tyder heldigvis på, at regeringsskiftet i Italien ikke vil belaste den traditionelle atlantiske udenrigspolitik, selv om de neutralistiske Nennisocialister er optaget i regeringen. Nenni har åbenbart lagt større vægt på at opnå sociale forbedringer end udenrigspolitiske forandringer, og vi har endda grund til at forvente, at den nye regering vil være ivrigere for at frigøre sig fra den franske påvirkning, end forgængerne var det, og at den nye regerings politik vil sigte mod at åbne udveje for et samlet Europa.

Størst positiv betydning for os kan det tyske kanslerskifte få. Den gamle forbunds-

kansler var 100 pct. europæer, men hans Europasyn var præget af det Rhinland, han kendte. Det var derfor den fransk-tyske enighed, der lå hans hjerte nærmest, og han gav frivilligt afkald på yderligere europæiske fremskridt for at cementere det fransk-tyske venskab. Den ny kansler møder med andre personlige og politiske forudsætninger. Hans synsvidde er større, og han må betragtes som den stærkeste talsmand for et udvidet Europa blandt lederne af de store europæiske lande.

Hvad man end kan mene om præsident de Gaulle, vil man ikke beskyldte ham for at ville konkurrere med forbundskansler Erhard i denne henseende. Hans pressekonference forleden gav ikke håb om, at Frankrig foreløbig vil ændre signaler i sin Europapolitik. Landets indstilling til Storbritannien er stadig præget af en kølig holdning. Det var politiske grunde, som i fjor lå bag ved bruddet imellem Frankrig og England og dermed imellem de seks og England, og det var politiske årsager, som førte til den ændrede franske holdning over for en lang række udenrigspolitiske problemer igennem de senere år, problemer, hvis afgørelse er af særdeles stor betydning såvel for samlings-tanken i Europa som for Atlantpagtens eksistens. Hvordan ligger det så nu et år efter? En analyse heraf er afgørende for, om vi kan regne med, at det inden for en kortere fremtid vil lysne så meget, at realistiske forhandlinger om et fælles Europa kan komme på tale.

Jeg synes, at den højtærede udenrigsminister holdt en udmærket tale i formiddags, men jeg er noget skuffet over, at udenrigsministeren ikke ubevidst, men med vilje undlod at behandle disse spørgsmål vedrørende forskellig stilling inden for Atlantpagten. Dette, at den højtærede udenrigsminister ikke ville omtale det, skyldes naturligvis diplomatiske grunde — han gav jo næsten udtryk herfor — men jeg tror alligevel, at vi fra anden side er nødt til at tage disse ting med i en udenrigspolitisk debat i det høje ting. Disse andre grunde kan nemlig medføre, at der ikke er anledning til den beherskede optimisme, heller ikke i markedsspørgsmålet, som den højtærede udenrigsminister gav udtryk for.

Frankrig har ikke opgivet sit ønske om at præstere en selvstændig udenrigspolitik.